

EKONOMSKE NEJEDNAKOSTI U UVJETIMA GLOBALIZACIJE

*Domeniko Kvartuč**

Izlaganje sa znanstvenog skupa

UDK: 330.59:316.42

364.612:316.42

316.344.23:316.42

Rad primljen: 9. travnja 2021.

Rad prihvaćen: 3. svibnja 2021.

Sažetak

Nezaobilazna je činjenica da je globalizacija nepovratni proces modernog društva koji utječe na ključne društvene sustave zemalja širom svijeta. Poznavajući ovaj učinak globalnog povezivanja, neizbježno je propitivati posljedice koje globalizacija ima na nacionalna gospodarstva i mogućnost država da vode samostalne i izolirane ekonomske politike stvaranjem međusobne ovisnosti (često nauštrb zemalja nekonkurentnih gospodarstava, tj. zemalja u razvoju). Moć i autonomija nacionalnih država time se smanjuje, a njihova razina razvijenosti i razlike u dohotku predstavljaju svjetski sustav trajnih ekonomskih nejednakosti u kojem vladaju zakoni tržišta. Suočeni s višedimenzionalnim problemom kao što je ovaj i imajući na umu različite perspektive i paradigme koje na različite načine analiziraju globalizaciju, potrebno je ispitati mogućnosti i dosege suvremenih socijalnih država, čije politike trebaju utjecati na smanjenje ekonomskih nejednakosti, suzbijanje siromaštva i uvođenje socijalne pravde u kontekst globalnog neoliberalnog kapitalističkog poretka. Socijalna država naglašava, u suprotnosti s trenutnim procesom globalizacije u kontekstu kojeg su države nerijetko primorane smanjiti javnu potrošnju kako bi domaće tržište učinile međunarodno konkurentnim, potrebu uvažavanja širokog spektra vrijednosti i ciljeva

* Domeniko Kvartuč, student Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, e-mail: domeniko.kvartuc01@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5666-3274>

(pored onih ekonomskih). Tako se, kao minimalni uvjet, ističe potreba osiguranja minimuma egzistencije građana, a potom i potreba implementacije socijalnih i redistributivnih politika s ciljem smanjenja (ekstremnih i rastućih) ekonomskih nejednakosti. S time u vezi, važno je istaknuti da globalizacija i socijalna zaštita nisu nužno nekomplementarne i da suočavanje s nejednakostima zahtijeva jačanje socijalnih politika u nacionalnim okvirima s ciljem etabliranja novih i održivih oblika ekonomije (nasuprot prevladavajućem neoliberalnom modelu).

Ključne riječi: ekonomске nejednakosti, globalizacija, socijalna država, socijalne politike.

1. UVOD

Kad se govori o globalizaciji, nezaobilazno se dolazi do suočavanja sa svjetskim multidimenzionalnim fenomenom te mu je nužno pristupiti oprezno, imajući na umu različite definicije i paradigme. Tako se o globalizaciji može govoriti kao o nizu procesa poput integracije tržišta i svjetske ekonomije, deterritorijalizacije i rekolonizacije te intenzifikacije rasprostranjenih društvenih odnosa.¹ Globalizacija time zahtijeva jedinstvenost i sveobuhvatnost svijeta² kroz povezivanje trgovinskih i političkih odnosa posredstvom tehnologije.³ Opisujući tako složenu pojavu, javljaju se komplementarna i oprečna stajališta o tome treba li globalizaciju prihvatiti kao pozitivan smjer u društvenom kretanju ili kao neminovni put k sve većoj nejednakosti koja rezultira polarizacijom društava na „dobitnike“ i „gubitnike“.

Shodno tome, teoretičari globalizacije naglašavaju tri načina shvaćanja ovog fenomena: hiperglobalistički, skeptički i transformacionalistički. Prvi ističu kako u eri globalizacije dominira kapitalizam putem izmještanja strateških ekonomskih aktivnosti izvan okvira nacionalnih država, kreirajući odnose u kojima one više nemaju odlučujući utjecaj na distribuciju, organizaciju i lokaciju ekonomske moći i dobara (te su svedene na funkciju posrednih institucija), a presudan postaje učinak

¹ Kaluđerđević, Ž., Poimanje globalizacije, *Filozofska istraživanja*, Vol. 29, br. 1, 2009., str. 16-17.

² Lončar, J., Globalizacija : Pojam, nastanak i trendovi razvoja, *Geoadria*, Vol. 10, br. 1, 2005., str. 92.

³ Jošt, M., Globalizacija: ekonomski problemi i patenti za život, Vol. 38, br. 3-4, 2000., str. 408.

financijskog i korporativnog kapitala. Također, hiperglobalisti ističu kako neoliberalna paradigma stvara nejednakosti u društvenim sustavima, ali pruža priliku njihovom smanjivanju u okviru otvorene borbe na svjetskom tržištu. S druge strane, skeptici smatraju da je uputnije govoriti o internacionalizaciji, tj. o intenziviranim interakcijama nacionalnih ekonomija na globalnom tržištu koje održavaju tri velika bloka (Europe, Azijsko-pacifičke regije i Sjeverne Amerike). Tako se ekonomska internacionalizacija predstavlja kao projekt Zapada, čiji je osnovni zadatak vlastito samoodržanje i dominacija. Konačno, transformacionistički pristup predstavlja globalizaciju kao proces čiji je zadatak transformirati svijet u obliku masivne i korjenite reorganizacije društva, ekonomije te, naposljetku, i svjetskoga poretka. Ovdje je potrebno naglasiti kako je takav proces odgovoran za povezivanje svijeta u specifičan globalni poredak (u kojem se strukturira posebna vrsta društvene stratifikacije) gdje su pojedine države, društva i zajednice sve više marginalizirane.⁴ Međutim, različiti pristupi globalizaciji suglasni su da povratak na predglobalnu prošlost i paradigmu nije moguć te kako su takva stajališta neproduktivna.⁵

2. NEJEDNAKOSTI U KONTEKSTU SUVREMENOG GLOBALNOG (UMREŽENOG) TRŽIŠTA

Teško je odrediti kada globalizacija točno počinje, ali se uobičajeno za početak uzima druga polovica 19. stoljeća.⁶ Prije toga, činjenica je da su se stvaranjem kolonijalnih carstava pojedinih europskih država razni globalni prostori našli pod utjecajem europske kulture koju se počelo poistovjećivati s modernizacijom, industrijalizacijom i urbanizacijom. Zbog toga se češće govori o aspektima globalizacije, odnosno o njenim komponentama. Ekonomski aspekt čine globalne (multinacionalne) kompanije koje utječu na tijek svjetskih gospodarskih procesa, integrirajući tako svjetske ekonomije. One nadziru resurse, kapital i tehnologiju te posluju kao da nema gospodarskih i političkih barijera. Političko-pravni aspekt odnosi se na uključivanje država u međunarodne ugovore, zajednice i organizacije koje vrše pritisak na njihove vlade te time *implicito* ograničavaju njihovu mogućnost samostalnog vođenja

⁴ Kaluđerđević, *op. cit.* u bilj. 1, str. 19-24.

⁵ Veljak, L., Neumitnost globalizacije, nužnost alternative i pitanje odgovornosti, *Filozofska istraživanja*, Vol. 29, br. 1, 2009., str. 9.

⁶ Grgurić, I., Globalizacija, rast, nejednakost i siromaštvo, *Financijska teorija i praksa*, Vol. 28, br. 2, 2004., str. 236.

gospodarskih politika. Globalizacija je vidljiva i na kulturalnom aspektu, koji sve više obuhvaća stvaranje globalne kulture i tzv. amerikanizaciju.⁷ S druge strane, govori se i o aspektima koji onemogućavaju konvergenciju, tj. približavanje jednakosti među državama, pa su tako tehnologija i obrazovanje najrazvijeniji u razvijenim i dominantnim zemljama. Također, dio država usprkos progresivnim ekonomskim politikama više ne može ići ukorak s globalizacijom.⁸

Upravo se u uvodu iznesen transformacionistički pristup, kao najobuhvatniji pristup globalizaciji, uzima kao orijentir u revidiranju fenomena globalizacije kao posebnog oblika hegemonizma i imperijalizma kojeg predvode Svjetska trgovinska organizacija (engl. *World Trade Organization*, u nastavku: WTO), Međunarodni monetarni fond (engl. *International Monetary Fund*, u nastavku: IMF), Svjetska banka (engl. *World Bank*, u nastavku: WB) te Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (engl. *North Atlantic Treaty Organization – NATO*).⁹

Rastući utjecaj multinacionalnih korporacija predstavlja činjenično stanje u kojem nacionalna država u kontekstu globaliziranoga tržišta više nije najviši autoritet,¹⁰ a posljedica njihovog djelovanja (s isključivom svrhom povećanja profita) stvara i/ili perpetuiru ekonomske nejednakosti prisiljavanjem država da se podrede izvanjskim ekonomskim odlukama, što dodatno povećava socijalnu isključenost i porast nejednakosti unutar i između država (engl. *corporate globalisation*).¹¹ Tako je WB, odbijanjem kredita zemljama koje se opiru preporukama IMF-a u pogledu oporezivanja, osudio milijune ljudi na siromaštvo.¹² Globalizacija, putem mehanizama međunarodnih organizacija, donosi veću korist srednjem i gornjem sloju, a šteti najugroženijima, tj. siromašnima.¹³

Prema Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (engl. *Organisation for Economic Cooperation and Development – OECD*) nejednakost u

⁷ Lončar, *op. cit.* u bilj. 2, str. 95-96.

⁸ Grgurić, *op. cit.* u bilj. 6, str. 242-243.

⁹ Jošt, *op. cit.* u bilj. 3, str. 408.; Pavlišić, P., Društvo na putu sruza: povijesni prikaz i potreba za razvojem pravednije nove ekonomije, *Ekonomska misao i praksa*, Vol. 25, br. 1, 2016., str. 223.

¹⁰ Lončar, *op. cit.* u bilj. 2, str. 93-94.

¹¹ Kohl, R., Introduction, u: Kohl, R. (ur.), *Globalisation, Poverty and Inequality*, OECD, Pariz, 2003., str. 14.

¹² Jošt, *op. cit.* u bilj. 3, str. 408-409.

¹³ Grgurić, *op. cit.* u bilj. 6, str. 246-247.

raspodjeli dohotka kontinuirano raste, kao i ekonomske razlike između siromašnih i bogatih.¹⁴ Ne samo da siromaštvo u suvremenosti i dalje postoji, već je perpetuirano, „društvene nejednakosti se još više produbljuju, resursi se iscrpljuju, a okoliš onečišćuje, što znači da mnogi ljudi od globalizacije još uvijek nemaju koristi“.¹⁵ Pritom je potrebno istaknuti kako suvremeni pristup nejednakosti i siromaštvu naglašava multidimenzionalnost problematike te se zbog toga više ne uzimaju u obzir samo prihodi stanovništva, već i građanska prava te političke slobode.¹⁶

3. SUVREMENA DRŽAVA KAO OBLIK NOVE ALTERGLOBALIZACIJSKE EKONOMIJE

Posljedice globalizacije su rezultat njenog neoliberalnog i autodestruktivnog oblika, stoga se postavlja pitanje o definiranju „alterglobalizacije“ čiji su ciljevi ostvarivanje globalizacije solidarnosti, pravde, ljudskih prava i odgovornosti.¹⁷ Naime, neoliberalni kapitalistički sustav se temelji na ideologiji da tržišta postižu najdjelotvornije rezultate u ostvarivanju dobrobiti, što iziskuje redukciju ovlasti države i usluga koje ona pruža. Takva stremljenja ponajbolje potvrđuje tzv. Washingtonski konsenzus iz 1989. godine, podupirući globalizaciju liberalizacijom i deregulacijom, dajući time primat tržišnom fundamentalizmu. U takvim se uvjetima redukcijom usluga poput javnog zdravstva i obrazovanja najugroženijim slojevima stanovništva onemogućava pristup esencijalnim uslugama,¹⁸ kreirajući izrazito neegalitarno društvo u kojem zaposleni imaju ograničene prilike da obrazovanjem, radnim kvalifikacijama i uz pomoć države poboljšaju vlastitu poziciju. Posljedica toga su stvaranje i reprodukcija nejednakosti strukturalnim silama društva,¹⁹ što se odražava i na općedruštvene fenomene slabeći povjerenje u političke i druge društvene institucije.²⁰ Tako neoliberalna paradigma vidi državni intervencionizam kao opasnost (koju navodno dodatno pojačava interna politika zemalja poput socijalne, obrazovne te fiskalno-redistributivne

¹⁴ Odobaša, R., „Nova nejednakost“ – izvori i štetne posljedice rastuće imovinske i dohodovne nejednakosti, *Pravni vjesnik*, Vol. 28, br. 2, 2012., str. 63.

¹⁵ Pavličić, *op. cit.* u bilj. 9, str. 223.

¹⁶ Kohl, *op. cit.* u bilj. 11, str. 12.

¹⁷ Veljak, *op. cit.* u bilj. 5, str. 12-13.

¹⁸ Pavličić, *op. cit.* u bilj. 9, str. 222.

¹⁹ Giddens, A., *Sociology : 6th Edition*, Polity Press, Cambridge, 2009., str. 494.

²⁰ Odobaša, *op. cit.* u bilj. 14, str. 68-69.

politike) uvozu, izvozu, slobodnoj trgovini te protoku kapitala, a jedina (ne)jednakost koja se može opravdati je u (ne)jednakosti šansi.²¹ Posljedica toga je „trka prema dnu“ u kojoj vlade nacionalnih država u globalnom kontekstu svjesno i namjerno provode neoliberalne politike u svrhu „privlačenja“ multinacionalnih kompanija na ulaganje u njihove zemlje, zamjenjujući time socijalne politike za viši dohodak.²²

U tom smislu valja se vratiti idejama teorije blagostanja te razmotriti mogućnosti i dosege nacionalnih socijalnih država, kao preduvjeta ostvarivanja socijalne sigurnosti, u globalnom kontekstu. Nacije kao autonomni funkcionalni sustavi podrazumijevaju binarne opozicije isključenosti i uključenosti od drugih država (što pretpostavlja određenu unutarnacionalnu solidarnost), tj. demokratsko zakonodavstvo nadzire socijalne sustave usprkos zahtjevima neoliberalnog globalnog tržišta. Budući da međunarodne organizacije ne raspolažu učinkovitim mjerama za sukobljavanje sa socijalnom isključenošću, socijalna država usmjerava i ispravlja negativne efekte globalizacijskih procesa kako bi osigurala minimalne standarde socijalne, fizičke i ekološke sigurnosti.²³ Alterglobalizacijski pristup ovog tipa predviđa potrebu sve veće (socijalne) međunarodne zavisnosti u pitanjima financijske pomoći i preusmjeravanju sredstava djelujućih multilaterarnih institucija, kako bi se ulagalo u „gubitnike“ globalizacije s ciljem unaprjeđenja socijalne pravednosti.²⁴

U nacionalnim se okvirima ističe potreba državnog djelovanja u smjeru smanjenja ekonomskih i socijalnih nejednakosti te osiguranju minimuma životnih potreba građana. U tom se smislu ističe potreba predanosti suvremenih nacionalnih država ideji socijalne države „koja je na sebe preuzela odgovornost za osiguranje osnovnih egzistencijalnih potreba građana“.²⁵ U europskom kontekstu, usprkos tome što je većina država predana ideji ostvarenja socijalne pravde, nerijetko su karakterizirane

²¹ Letunić, S.; Dragičević, M., Vladajući neoliberalni model razvoja, *Naše more*, Vol. 62, br. 2, 2015., str. 66-69.

²² Kapstein, E. B.; Milanović, B., Odgovor na globalizaciju : Socijalna politika u novim tržišnim ekonomijama, *Revija za socijalnu politiku*, Vol. 9, br. 1, 2002., str. 71.

²³ Sing, H., Utjecaj globalizacije na manje zemlje te uloga manjih zemalja u procesu globalizacije: primjer socijalne politike i socijalnog rada, *Revija za socijalnu politiku*, Vol. 9, br. 1, 2002., str. 29.

²⁴ Kapstein; Milanović, *op. cit.* u bilj. 22, str. 75.

²⁵ Puljiz, V.; Bežovan, G.; Šućur, Z.; Zrinščak, S., *Socijalna politika : Povijest – Sustavi – Pojmovnik*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2005., str. 6.

obilježjima pasivne socijalne države koja „počiva na sustavu državnih transfera koji nerijetko rezultiraju povećanjem stope dobrovoljne nezaposlenosti, ne stimulira poduzetništvo, zaposlenje i učinkovitost te se zbog time izazvanog smanjenja državnih prihoda dovodi u pitanje mogućnost osiguranja djelatnosti socijalne države i njezinih javnih usluga. Posežući za javnim dugom kao instrumentom namicanja novčanih sredstava (...) prebacuje teret troškova na dolazeće naraštaje te današnju humanost pretače u krajnje nehuman pristup prema budućim generacijama“.²⁶ Stoga je potrebno provoditi aktivnu i konzistentnu socijalnu politiku kroz razvijanje solidarnih društveno-ekonomskih odnosa mehanizmima progresivnog oporezivanja, slobodnog pristupa (besplatnim ili jeftinim) zdravstvenim, obrazovnim i kulturnim uslugama, zajamčenih mirovina, naknada za nezaposlenost te socijalnog stanovanja.²⁷ U suprotnom će održivost socijalnih sustava suvremenih država dobrobiti doći u pitanje te će se njihovim urušavanjem perpetuirati i produbiti trendovi rasta dohodovne i imovinske nejednakosti.

U kontekstu Republike Hrvatske (u nastavku: RH) riječ je o posebnim uvjetima razvoja karakteriziranim postsocijalističkom tranzicijom te su „procesi transformacije obilježeni (...) diskrepancijom pokušaja legitimiranja novih demokratskih vlasti i uspostave tržišta u odnosu na ostvarenje socijalne pravde kao jednog od uvjeta legitimacije suvremenih poredaka“, a „jednim od temeljnih neuspjeha transformacije ističe (se) proces privatizacije društvenog vlasništva čije su posljedice u raskoraku s idejom socijalne pravde“.²⁸ Takav je razvoj u suprotnosti s predanošću Ustava Republike Hrvatske²⁹ ideji socijalne pravde (čl. 3.) kao jedne od temeljnih vrednota demokratske i socijalne države (čl. 1., st. 1.). Pritom takav rezultat nije specifičan samo za RH, već je dio hipoteze „utrke prema dnu“ koja ističe kako se većina ekonomija transformira u ogoljeni sustav socijalne zaštite.³⁰ Usprkos potvrdi obvezujućeg karaktera ustavnog koncepta socijalne države (čl. 1., st. 1.) i načela socijalne pravde kao jedne

²⁶ Cindori, S.; Kuzelj, V., *Exemplis discimus: reafirmacija vrijednosti i redefinicija sadržaja socijalne države u novom stoljeću, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, Vol. 40, br. 2, 2019., str. 836.

²⁷ Odoša, *op. cit.* u bilj. 14, str. 73-74.

²⁸ Cindori; Kuzelj, *op. cit.* u bilj. 26, str. 831-832.

²⁹ Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10, 85/10 – pročišćeni tekst, 5/14 – Odluka Ustavnog suda br. SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.

³⁰ Kapstein; Milanović, *op. cit.* u bilj. 22, str. 72-73.

od temeljnih vrednota ustavnoga poretka (čl. 3.) u praksi hrvatskog Ustavnog suda,³¹ suvremena RH ostaje primjer prethodno opisanih pasivnih socijalnih država te se ističe potreba njezine transformacije u aktivnu socijalnu državu s ciljem „ostvarenj[a] socijalne države utemeljene na duhu solidarizma“. S obzirom da „porast državnih djelatnosti nužno prati porast javnih rashoda, a time i potreba za namicanjem sredstava putem poreza (...) presudno [je, *op. a.*] osvijestiti građane o važnosti poreza i njihovoj ulozi u izgradnji države općeg blagostanja“.³² Tako, temeljem svojeg fiskalnoga suvereniteta, nacionalne socijalne države i dalje uživaju širok spektar mogućnosti ublažavanja negativnih socijalnih posljedica globalizacije, provodeći socijalne politike namijenjene nivelaciji dohodovnih nejednakosti te pružajući esencijalne javne usluge svim građanima sukladno načelu solidarnosti. Takve socijalne politike trebaju biti visokodekomodificirane, u smislu da država subvencionira socijalne usluge i čini ih dostupnima svim građanima.³³

4. ZAKLJUČAK

Globalizacija je obilježena sveopćim procesom društvenog povezivanja svijeta u sferama ekonomije, politike, tehnologije i kulture te je neizbježno suočiti se s njezinim negativnim učincima na nacionalna gospodarstva i kretanje ekonomskih nejednakosti. U kontekstu neoliberalnoga umreženog (svjetskog) tržišta nacionalnim je državama otežano provođenje samostalnih gospodarskih politika. Njihova razina razvijenosti stagnira, a razlike u dohotku se pogoršavaju produbljujući tako svjetsku i unutardržavnu nejednakost te kreirajući izrazito neegalitarna društva s ogoljenim sustavima socijalne zaštite. Upravo se stoga ističe transformacionalizam kao pristup u istraživanju globalizacije koji ukazuje na neizbježnost globalizacijskih procesa, tj. činjenicu da povratak u predglobalnu prošlost nije moguć s obzirom da takvi procesi nezaustavljivo reorganiziraju društva, ekonomiju i svjetski poredak. Međutim, ta spoznaja otvara vrata predviđanju učinaka globalizacije i mogućnosti davanja konkretnih odgovora i rješenja.

U tom je smislu potrebno inzistirati na (još uvijek značajnim) mogućnostima nacionalnih država da socijalnim politikama djeluju na

³¹ Vidi Cindori; Kuzelj, *op. cit.* u bilj. 26, str. 834-835.

³² *Ibid.*, str. 840-841.

³³ Giddens, *op. cit.* u bilj. 19, str. 509.

uklanjanje (ili, vjerojatnije, ublažavanje) ekonomskih i socijalnih nejednakosti. Upravo fiskalni suverenitet omogućuje nacionalnim socijalnim državama financiranje širokog (jeftinog ili u što većoj mjeri besplatnog) spektra javnih usluga te redistribuciju bogatstva (i, posljedično, ublažavanje negativnih efekata globaliziranog neoliberalnog tržišta). Potrebno je provoditi aktivne i konzistentne socijalne politike u nacionalnim okvirima, koje moraju naglasiti stvaranje solidarnih društveno-ekonomskih odnosa te rezultirati nivelacijom ekstremnih (i rastućih) ekonomskih nejednakosti.

POPIS LITERATURE

KNJIGE

1. Giddens, A., *Sociology : 6th Edition*, Polity Press, Cambridge, 2009.
2. Puljiz, V.; Bežovan, G.; Šućur, Z.; Zrinščak, S., *Socijalna politika : Povijest – Sustavi – Pojmovnik*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2005.

PUBLIKACIJE

1. Cindori, S.; Kuzelj, V., Exemplis discimus: reaffirmacija vrijednosti i redefinicija sadržaja socijalne države u novom stoljeću, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, Vol. 40, br. 2, 2019., str. 823-846.
2. Grgurić, I., Globalizacija, rast, nejednakost i siromaštvo, *Financijska teorija i praksa*, Vol. 28, br. 2, 2004., str. 235-250.
3. Jošt, M., Globalizacija: ekonomski problemi i patenti za život, *Sociologija sela*, Vol. 38, br. 149-150, 2000., str. 407-417.
4. Kaluđerđević, Ž., Poimanje globalizacije, *Filozofska istraživanja*, Vol. 29, br. 1, 2009., str. 15-29.
5. Kapstein, E. B.; Milanović, B., Odgovor na globalizaciju : Socijalna politika u novim tržišnim ekonomijama, *Revija za socijalnu politiku*, Vol. 9, br. 1, 2002., str. 65-78.
6. Kohl, R., Introduction, u: Kohl, R. (ur.), *Globalisation, Poverty and Inequality*, OECD, Pariz, 2003., str. 11-18.
7. Letunić, S.; Dragičević, M., Vladajući neoliberalni model razvoja, *Naše more*, Vol. 62, br. 2, 2015., str. 65-71.
8. Lončar, J., Globalizacija : Pojam, nastanak i trendovi razvoja, *Geoadria*, Vol. 10, br. 1, 2005., str. 91-104.
9. Odoabaša, R., „Nova nejednakost“ – izvori i štetne posljedice rastuće imovinske i dohodovne nejednakosti, *Pravni vjesnik*, Vol. 28, br. 2, 2012., str. 59-77.

10. Pavlišić, P., Društvo na putu sraza: povijesni prikaz i potreba za razvojem pravednije nove ekonomije, *Ekonomska misao i praksa*, Vol. 25, br. 1, 2016., str. 217-238.
11. Sing, H., Utjecaj globalizacije na manje zemlje te uloga manjih zemalja u procesu globalizacije: primjer socijalne politike i socijalnog rada, *Revija za socijalnu politiku*, Vol. 9, br. 1, 2002., str. 23-32.
12. Veljak, L., Neumitnost globalizacije, nužnost alternative i pitanje odgovornosti, *Filozofska istraživanja*, Vol. 29, br. 1, 2009., str. 7-13.

PRAVNI IZVORI

1. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10, 85/10 – pročišćeni tekst, 5/14 – Odluka Ustavnog suda br. SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014.

ECONOMIC INEQUALITIES IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Domeniko Kvartuč

Summary

It is an unavoidable fact that globalization is an irreversible process of modern society which affects key social systems of countries around the world. Knowing this effect of global integration, it is inevitable to question the effects that globalization has on national economies by preventing states from pursuing independent and isolated economic policies, thus establishing interdependence that harms countries with non-competitive economies. The power and autonomy of nation-states is thus diminished, and their level of development and income disparities represent a global system of persistent economic inequalities governed by the laws of the market. Faced with a multidimensional problem such as this one and bearing in mind different perspectives and paradigms that analyze globalization in different ways, it is necessary to examine the possibilities and achievements of modern social states, whose policies must influence the reduction of economic inequalities, poverty reduction and ensuring social justice in the context of the global neoliberal and capitalist framework. The social state emphasizes, in contrast to the current process of globalization in which countries are often forced to reduce public spending to make the domestic market internationally competitive, the need to respect a wide range of values and goals (besides economy). Thus, as an important condition, the need to ensure the minimal existence of citizens is emphasized as well as the need to implement social and redistributive policies with the aim of reducing (extreme and growing) economic inequalities. In this regard, it is important to point out that globalization and social protection are not necessarily non-complementary and that tackling inequalities requires strengthening social policies within national frameworks with the aim of establishing new and sustainable forms of economy (contrary to the prevailing neoliberal model).

Keywords: *economic inequalities, globalization, social state, social policies.*